

29. Севортян Э.В. Этимологический словарь тюркских языков: Общетюркские и межтюркские основы. — М., 1974-1980. -Т. 1 – 3.
30. Старославянский словарь: по рукописям X – XI веков / Под ред. Р.М. Цейтлин, Р.Вечерни, Э. Благовой. – 2-е изд. стереот. – М.: Русский язык, 1999. – 848 с.
31. Трубачев О.Н. Языкознание и этногенез славян: Древние славяне по данным этимологии и ономастики // Славянское языкознание. – М.: Наука, 1983.
32. Трубачев О.Н. Indoarica в Северном Причерноморье: Реконструкция реликтов языка. – М.: Наука, 1999.
33. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка / пер. с нем. и дополнения О.Н.Трубачева. – Т. 1 – 4. – М.: Прогресс, 1964 – 1973
34. Черных П.Я. Историко-этимологический словарь русского языка. – М.: Русский язык. 1993.– Т. 1 – 2.
35. Шипова Е.Н. Словарь тюркизмов в русском языке. – Алма-Ата, 1963 – 1976.
36. Щербак А.М. Историческое развитие лексики тюркских языков. – М., 1961
37. ЭСБМ. Этымалагічны слоўнік беларускай мовы. – Т. 1–8. -Мінск: Навука і тэхніка, 1978 – 1999.
38. ЭССЯ. Этимологический словарь славянских языков: Праславянский лексический фонд. – Вып. 1 – 21. – М.: Наука, 1974 - 1985
39. Bórczi Y. Magyar szófejtő szótár. – Budapest, 1961
40. Berneker E. Slavisches etymologisches Wörterbuch. – Bd. 1 – 2. – Heidelberg: Carl Winter's Universitätsbuch., 1915 – 1924
41. Gombocz Z. Die Bulgarisch – türkischen Lehnwörter in der ungarischen Sprache. – Helsingfors, 1912.
42. Brückner A. Słownik etymologiczny języka polskiego. – Warszawa: Wiedza Powszechna, 1957.
43. Jóhannesson A. Isländisches etymologisches Wörterbuch. – Bern, 1956.
44. Kluge F., Mitzka W. Kluge F. Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache. – 20. Aufl. Bearb. Von W. Mitzka. – Berlin: Walter de Gruyter, 1967.
45. Kniezsa I. A magyar nyelv szláv jövevényszavai. – I. Köt., 1 – 2 r. – Budapest, 1955.
46. Lokotsch K.. Etymologisches Wörterbuch der europäischen (germanischen, romanischen und slavischen) Wörter orientalischen Ursprungs. – Heidelberg, 1927.
47. Miklosich F. Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprache. – Wien, 1886.
48. Pokorny T. Indogermanisches etymologisches Wörterbuch. – Bd. 1 – 2. – Bern; München: Francke Verl, 1959.
49. Pfeifer W. Etymologisches Wörterbuch des Deutschen. – 4 Aufl. Erarbeitet unter Leitung Von W. Pfeifer. – Berlin: Deutscher Taschenbuch Verlag, 1999.
50. Zajęzkowski A. Najstarsza Wersja turecka Husräv - u Širîn Qotba. – Cz. III. – Warszawa, 1961.

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ НАЗВ СУЧАСНИХ МІЖНАЦІОНАЛЬНИХ МОВ-ГІБРИДІВ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ПІДМОВ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

О.М. Головка

Стаття присвячена виявленню напрямків розвитку англійської мови і функціонуванню сучасних мов-гібридів та професійних підмов, для кожної з яких уже з'явилися лінгвістичні дезигнації. Розглянуто процес впливу англійської мови на інші національні мови, існування мов-гібридів та засоби вербалізації цих процесів. Професійні підмови розглядаються як форми англійської мови, завдяки чому було виявлено основні напрямки їх розвитку. Прیدілено увагу причинам кодування мови та її формам. Виділено основні словотворчі елементи для створення інновацій та виокремлено нові форманти, що передають мовну належність та семантику.

Мова, з часів її виникнення ще у первісному суспільстві, була і залишається головним засобом міжперсонального спілкування. Вона виконує функції формування, збереження, передачі та отримання інформації, що зумовлює її широке використання в соціумі. Жодна інша знакова система не може так повно передати усе семантичне навантаження та конотативне забарвлення, показати ставлення до події, відношення, почуття та ін. Засоби невербального спілкування можуть показати одне, або декілька сторін висловлення думки, але не можуть повністю передати усю повноту висловлювання, як це може виконати мова. Саме тому вона є універсальною знаковою системою. Мовець може закодувати мовним знаком певний процес, явище природи, чи суспільства, а адресант, в свою чергу, спроможний виконати

інтерпретацію повідомлення, тобто повно актуалізувати свою лінгвістичну компетенцію. У випадку, коли іллокуція (передача інформації) чи перлокуція (її отримання) відбулися не досить успішно, іде мова про відсутність мовної компетенції як у мовця, так і у реципієнта. Дуже часто таке непорозуміння спричинене використанням різних мов, їх соціально-регіональною варіативністю, а інколи, і інтенційною закодованістю для інших членів суспільства.

На земній кулі зараз проживає понад 6 млрд. людей, які при спілкуванні користуються 6417 мовами, лише 300 з яких мають населення понад 1 млн. [1, с. 3]. У таких нерівних умовах (відносно кількості мовців) одні мови розвиваються більш бурхливо та інтенсивно ніж інші (що також пов'язане з рівнем технічного розвитку суспільства), і починають функціонувати як мови-донори, тобто своїм функціонуванням впливати на інші. Їх основною характеристикою є стрімкий розвиток, легка мінливість лексичних одиниць (їх швидке входження та вихід з основного корпусу мови) та вплив на інші національні мови. Саме на такому етапі знаходиться сучасна англійська мова, яка характеризується бурхливим розвитком і великою кількістю інновацій, що функціонують у мові у різних сферах суспільного буття [2-5], а високий рівень техногенності та науковості, особливо американського суспільства, сприяє її швидшому поширенню та впливу на інші мови.

Матеріалом нашого дослідження є інновації англійської мови, що є дезигнаціями сучасних міжнаціональних та професійних підмов. Наше дослідження буде присвячене виявленню значущості сучасної англійської мови у світі, її впливу на інші національні мови, особливостям функціонування соціальних та територіальних діалектів, наявних у даній мові, процесам жаргонізації та дежаргонізації, характерних для міжособистісного, особливо професійного, спілкування.

Об'єктом нашого дослідження є процес вербалізації назв сучасних міжнаціональних мов-гібридів та професійних підмов, а предметом — міжперсональні параметри, що впливають на репрезентацію вищезгаданих процесів, наявних у мові. На даному етапі вони ще не отримали достатнього висвітлення в науковій літературі. Актуальність цього дослідження характеризується недостатнім рівнем аналізу вербалізації міжнаціональних та професійних мов, дезигнації яких наявні в сучасній англійській мові.

Відібрані одиниці, на позначення мов-гібридів та професійних мов, їх розподіл та принципи віднесення до певної групи зображено на рис. 1. Англофонія: різнопланові конфігурації антропних макросів.

Перш за все, при аналізі інновацій, нами було помічено, що політичні процеси інтеграції, що переважають у політиці на міжнаціональному рівні, не обминули і процесу мовної дезигнації. Американське суспільство, яке протягом багатьох років є ведучим при вирішенні проблем глобального масштабу, сприяло об'єднанню націй, що розмовляють англійською мовою, але роз'єднаних територіально, в єдине консолідоване суспільство. На позначення даного процесу та націй виник неологізм *Anglosphere*, тобто та частина земної сфери, де спілкування відбувається англійською мовою, утворене за аналогією з давно функціонуючими одиницями *hydrosphere* чи *biosphere*.

На противагу швидкому поширенню американізму відбувся процес створення Європейського Союзу (та інтеграції європейських країн до нього), однією з задач котрого є протистояння американській експансії. Дієго Марані, який працює перекладачем у Раді Міністрів Європи, заявляє про виникнення та існування нової мови *Europanto*, яка базується на англійській мові, але містить також багато слів з інших європейських мов (42% англійська, 38 % французька, 15 % інші європейські мови, 5% давньогрецькі та латинські слова) [6, с. 3].

*Signor Marani launched **Europanto** as a joke, a way of whiling away the time during interminable Council meetings, but it has proved enormously popular and le ciel ist now der termino, as the Panto-ists might say. (Guardian, Feb. 1999)*

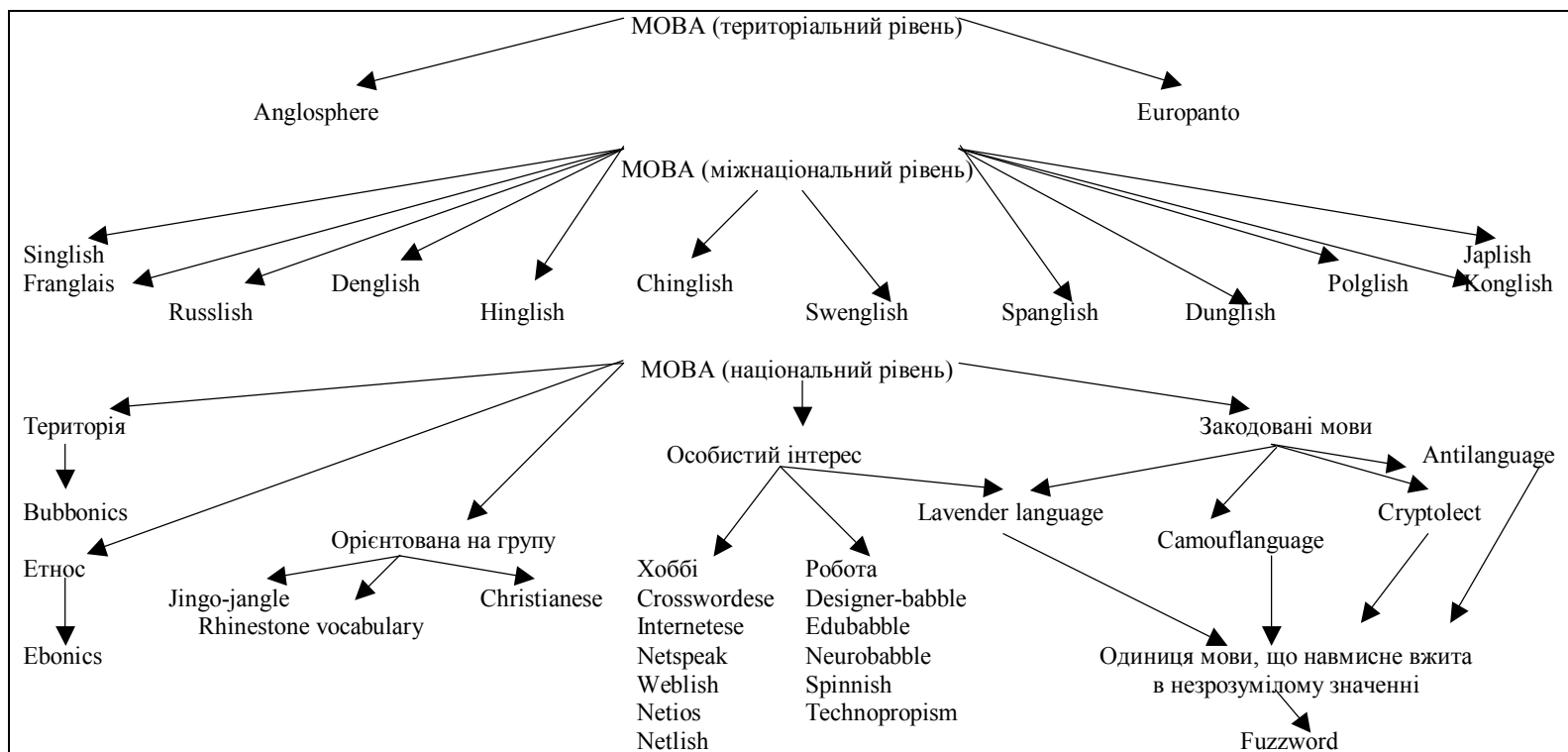

Рис. 1 - Англофонія: різнопланові конфігурації антропних макросів

Із наведеного прикладу видно, що особа, яка при спілкуванні використовує нову мову *Europanto* здобула дезигнацію *Panto-ist*. Згідно з теорією Махачашвілі Р.К., про наявність і функціонування у сучасній англійській мові хибних морфем [7, с. 120], можна стверджувати, що відповідні словотворчі процеси відбулися і для створення одиниці *Panto-ist*, де *P-* несе дезигнацію усієї Європи.

Слід зазначити, що крім семантичного протиставлення, наявного в інноваціях *Anglosphere* та *Europanto*, зумовленого політичними подіями світового масштабу, протиставлення також зафіксовано і в порядку поєднання семантичних формантів для створення вищезазначених неологізмів. Одиниця *Anglosphere* складається з двох композитів *Anglo*, що містить у собі семантичний елемент на позначення англійської мови, та *sphere* — територія на якій ця мова поширена. У випадку з інновацією *Europanto* (утвореної в результаті процесу телескопії) перший компонент — *Europ* (від *Europe*) визначає географічну належність до Європи, а другий — *anto* — є частиною від *Esperanto* і містить у собі семантичний компонент мови. Вхідження до складу останнього неологізму композиту від *Esperanto* також містить семантичний компонент, що крім того підкреслює, що мова була створена штучним шляхом, а не в результаті історичного розвитку суспільства.

Есперанто була створена для мовного спілкування і на відміну від усіх інших штучних мов є живою мовою [8, с. 25], отже, *Europanto* також є живою штучною мовою. Таким чином, для згуртування країн навколо певної основи існують такі фактори: мовна (*Anglosphere*) чи географічна (*Europanto*) єдність, що висувається на перший план і вважається головною при сприйнятті лексичної одиниці реципієнтом.

Як уже було зазначено, англійська мова на даному етапі свого функціонування є мовою-донором, а інші (в своїй більшості), по відношенню до неї, є мовами-реципієнтами, що ще яскравіше підкреслює те, що англійська мова дуже бурхливо і невинно розвивається і своїм розвитком впливає на усі інші національні мови. Вона є офіційною мовою переговорів та з'їздів, а також набуває широкого розповсюдження завдяки всесвітній інформаційній мережі Інтернет. Саме ці причини є провідними для процесу домінування англійської мови у сучасному світі, а його результатом є функціонування національних мов з великою кількістю запозичень з англійської мови. На позначення таких мов, що зазнали впливу англійської мови, виникають одиниці *Denglish* (Deutsch+English), *Japlish* (Japanese+English), *Chinglish* (Chinese+English), *Konglish* (Korean +English), *Russlish* (Russian+English), *Hinglish* (Hindi+English), *Spanglish* (Spanish+English), *Polglish* (Polish+English), *Dunglish* (Dutch+English), *Singlish* (Singaporean English), *Swenglish* (Swedish+English), та *Français* (Français+Anglais). З вищенаведеного видно, що англійська мова впливає на розвиток не лише германських мов, з якими у неї багато спільних рис, але і на мови інших груп та сімей (зокрема, романські, слов'янські та східні мови). Також було помічено, що для номінації усіх інших мов використовуються їх назви англійською мовою, а для одиниць *Denglish* та *Français* (основи Deutsch і Français, відповідно) конституюючі елементи взяті з мов, які вони називають, тобто, відбулося запозичення. У випадку з першою одиницею інновація містить як запозичені, так і власні ресурси. Друга одиниця була запозичена з французької мови, де вже протягом довгого часу активно функціонує.

Цікавим є факти «приживання» англійських одиниць у мовах, які користуються не латинським алфавітом, а кирилицею чи ієрогліфічним письмом, адже процес запозичення і асиміляції запозичень із збереженням його написання і відсутністю необхідності транслітерації відбувається набагато швидше і легше у мовах з ідентичним алфавітом, з точки зору мовних факторів. Незважаючи на останні труднощі, запозичення з англійської мови широко використовуються у мовах реципієнтах.

Нами було помічено, що для створення національних мов насичених запозиченнями з англійської мови, використовується процес телескопії — зрощення назви національної мови та формантів композиту від English, що може мати форму -

glish, *-lish* та *-nglish*, причому остання домінує. У випадку з *Franglais* відповідні словотворчі процеси відбулися у французькій мові на її власному матеріалі, звідки лексична одиниця і була запозичена. Як зазначає Х.Ортега-і-Гассет, слово з іншої мови містить і щось своє власне — наприклад, підсвідомий переклад на рідну мову [9, 128], і тому, на нашу думку, функціонуючи в англійській мові, одиниця містить негативне значення, адже, коли вона з'явилася у французькій мові, то означала мову людини, яка у спілкуванні користується французькою мовою з великою кількістю англійських слів, а наявність такого способу спілкування негативно сприймається в державі. Основою мовної політики у Франції є пурифікація мови — намагання зменшити іноземний вплив на розвиток мови. У зв'язку з цим, ми вважаємо, що усі інші одиниці на позначення «мов-гібридів» несуть у собі денотативне значення, а одиниця *Franglais* може ще й містити конотативне забарвлення. Створення таких міжнаціональних мов-гібридів за своєю суттю має багато спільних рис з процесами піджинізації та креолізації, але ці процеси відбуваються не на місцевому, а глобальному рівні і включають в себе процеси світової інтеграції.

Як щодо мови, що функціонує на більш нижчому рівні і є невід'ємною частиною спілкування меншої кількості осіб ніж нація, то нами були виділені такі сучасні види субмов, що забезпечують спілкування групи осіб, об'єднаних професійно, спільними інтересами чи територіально (але не в межах нації).

Етнічна приналежність ще й досі залишається визначною для людини. Ця теза особливо стосується Афро-Американського населення, хоча його велика кількість має змогу отримати належну освіту і таким чином користуватися стандартною англійською мовою, характерною для США. Так, *Ebonics* — ще одна назва для «чорної англійської мови» — *Black English*», що зараз визнається як окрема субмова з власним синтаксисом та лексичною системою.

Крім етнічних діалектів-мов, лінгвісти зазвичай вирізняють і територіальні, хоча вони вже і не є визначними, у зв'язку зі спроможністю людей легко переміщатися по країні, поширенням ЗМІ та Інтернету. У США ще наявний територіально обмежений діалект, який функціонує на півдні країни та дістав назву *Bubbonics*. Як стверджує газета Даллас Морнінг Нью з, є ймовірність становлення цього діалекту і функціонування його як офіційного.

*If Ebonics is an authentic second language, who can deny that **Bubbonics** will soon gain the same classy status?*

(The Dallas Morning News, December 26, 1996)

Інновації *Bubbonics* та *Ebonics* утворені за допомогою зрощень, другим формантом яких є одиниця *phonics*, що означає «акустика», а першим *bubble* «булькотіння» та *ebony* «чорний», відповідно. Звідси і отримуємо, що *Bubbonics* означають присмну на слух, але нерозбірливу манеру мовлення, характерну для півдня США, а *Ebonics* — мова, якою спілкується темношкіре населення країни. Етнічна та територіальні семи у даних випадках виражаються експліцитно (через вербалізацію кольору шкіри *Ebonics*) та імпліцитно (вербалізація одиниці *Bubbonics*, розуміння якої неможливе без додаткових знань комунікантів).

На відміну від попередніх інновацій, що позначають територіальні та етнічні діалекти, неологізм *jingo-jangle* вербалізує процес шовіністичного ставлення до людини в мові, що зображається за допомогою семантичних та синтаксичних засобів і не є характерним для певної групи людей, а характерний для тих осіб, які з ними спілкуються і проявляють зневажливе до них ставлення. Одиниця утворена шляхом створення складного слова, перший компонент котрого *jingo* означає шовініста, а другий — *jangle* — різкий звук, де він, крім того, несе значення мови. В одиниці також наявна акустична мовна гра її компонентів.

Ще одна лексична одиниця характеризує мову з інтенційної сторони, тобто її направленість на реципієнта. *Rhinestone vocabulary* — це сума усіх слів та фраз обраних мовцем у зв'язку з тим, що вони спрямовані на певну особу чи групу. Ця інновація містить у собі гру слів, прихований зміст, так як *rhinestone* має два

значення: різновид гірського кришталю (чистий і прозорий) та фальшивий діамант (не відкритість, та нещирість інтенції особи, що звертається). Саме тому одиниці характерне ще й конотативне забарвлення. Насправді, адресанту не має різниці, що говорити, тому його промова, а точніше лексичні засоби, які він використовує, схожі на діаманти, які, в дійсності, є штучними.

"Politicians employ a *rhinestone vocabulary* in which key phrases such as 'family values', 'equal rights', and 'lower taxes' are substituted freely according to the audience."

Усі інші інновації, пов'язані з особливостями вживання і функціонування мови, показують різноманітні сфери інтересів людини. Ще двісті років тому релігія була одним із головних компонентів розвитку суспільства. Хоча у сучасному світі релігія не має таких величезних повноважень, все ж її вплив досить помітний. Не є новиною, що релігійний дискурс характеризується наявністю певних паттернів як епідігматичних, так і синтагматичних, що не характерні для інших видів спілкування. Так, на позначення мови та мовних засобів, якими користуються особи, що відносять себе до найпоширенішої в англomовних країнах Християнської релігії, функціонує інновація *Christianese*. Неологізм, як і попередні, є орієнтованим на певну групу населення (практикуючих християн) і, до того ж, означає стиль мовлення, характерний для людей, що сповідують Християнство. Інновація утворена шляхом суфіксації — додавання словотворчого прикметникового суфікса *-ese* на позначення національної, мовної чи географічної належності, що в даному випадку містить семантичний елемент «мова».

На роботі людина проводить третю частину доби, саме з цієї причини на позначення професійних діалектів мови, характерних для групи осіб, об'єднаних однією справою, було зафіксовано найбільшу кількість інновацій. Неологізми *designer-babble*, *edubabble*, *neurobabble* містять у собі компонент *babble* на позначення мови, що дослівно означає «гомін» та компоненти, що представляють сферу, у якій функціонує дана професійна мова (архітектура та дизайн, освіта, неврологія). Остання інновація зараз функціонує для повного відокремлення жаргонізованого мовлення психіатрів *psychobabble* та неврологів *neurobabble*, перша з яких виникла ще у 1976, а у 1977 році уже ввійшла до основного корпусу мови.

Інновація *Spinnish* характеризує мову й мовлення, характерні для політиків і є зрощенням від *spin doctor* та *English*, з яких перше означає політтехнолога, а останнє дає дезигнацію мови.

"Occasionally, someone, say a campaign manager, speaks so much *Spinnish* that he completely forgets how to speak English."

(*The Atlantic Monthly*, November 1988)

Розвиток техногенності англomовного суспільства не минув і процесу вербалізації різноманітних професійних субмов. *Technopropism* означає навмисне гуморичне вживання технічних термінів, що зазвичай досягається грою слів. Значення одиниці, що також містить у собі «хибну морфему» від одиниці *malapropism*, тобто невірне вживання терміна, можна визначити шляхом семантичної дедукції — зрощення вищезазначеної одиниці з префіксом *techno-*.

На даному етапі розвитку суспільства і мови, що забезпечує спілкування та обмін інформацією між його членами, функціонує велика кількість професійних мов. Вони дозволяють повно вербалізувати основні процеси та тенденції з урахуванням їх професійних жаргонів, що дістали назву *-speak*, наприклад *mobspeak* — жаргон крадіїв, *autospeak* — жаргон водіїв. Морфема *-speak* характеризується функціональною транс орієнтацією, тобто, ця лексична одиниця не випала із системи повноцінних вільних одиниць і утворює похідні слова, виконуючи роль афіксів [10, с.31].

Майже кожна людина має хобі, ту справу, якою їй подобається займатися у вільний від роботи час. Як і робота, деякі хобі характеризуються виникненням спеціальної мови, яка обслуговує спілкування групи людей, об'єднаних улюбленою справою.

Лінгвальна дезигнація мови *crosswordese* означає усю сукупність лексичних одиниць, які зазвичай не вживаються у спілкуванні і тому невідомі широкій публіці,

але часто зустрічаються в кросвордах. Це, так звана, своєрідна мова кросвордів. Інновація формується шляхом афіксації вже зазначеного суфікса *-ese* до основи *crossword*.

Багато людей проводить свій вільний час в Інтернеті, внаслідок чого виникла нова мова в межах англійської мови, що характеризує особливості такого спілкування в Мережі. Цей процес вербалізації нової мови представлений не однією лексичною одиницею, а чотирма, що показує широке розповсюдження Світової Мережі та її значний вплив на сучасне суспільство, яке вже не може обійтися без новітнього засобу пошуку інформації та спілкування. *Internetese, Netspeak, Weblish, Netois, Netlish* — інновації, що дають дезигнацію субмові і характеризують процеси особливого вживання мовних одиниць, зрозумілих людям, які проводять багато часу в Інтернеті. Велика кількість новоутворень, на позначення однієї реальності життя, визначається як лінгвальними (найбільш сприятлива форма для функціонування у мові, що пов'язана із внутрішнім змістом та зовнішньою формою), так і екстралінгвальними (в даному випадку технічними — величезний вплив Інтернету на життя сучасної людини) факторами. Велика кількість інновацій, на позначення в мові одного процесу суспільства, також пояснюється процесом мовного пошуку та є показником нестабільності мови, адже, напевно чи усі ці інновації зможуть назавжди закріпитися в основному корпусі англійської мови.

Інновації, утворені шляхом суфіксації до основи *Internet (Net* — скорочення від неї) чи *Web* (від *World Wide Web* — інша дезигнація Інтернету) суфікса на позначення мовної належності *-ese* та виявлених у ході нашого дослідження конституюючих основ *-lish* та *-speak*, теж можна розглядати як формотворчі суфікси після процесу функціональної трансорієнтації в межах іманентного мовного рівня. Цікавим є факт наявності повних синонімів-неологізмів, утворених за однією формотворчою схемою *Weblish* та *Netlish*, форманти яких є повними синонімами *Web* та *Net*. Суфікс *-ois* був запозичений з французької мови, де містить семантику національної чи мовної належності. По функціонуванню та семантиці співпадає з вже зазначеним англійським суфіксом *-ese*.

Наступну інновацію було віднесено до нової групи. Вона функціонує поміж представниками сексуальних меншин. Мова, що забезпечує спілкування людей цієї групи, дістала дезигнацію *lavender language*, де *lavender* означає блідо-ліловий колір, а в сучасній англійській мові одним із значень є соціум, що не негативно ставиться до гомосексуалів. Крім цього, *lavender language* є закодованою мовною системою і характеризується великою кількістю скорочень, грою слів та високим рівнем семантичної деривативності, що були розвинені у вже відомих для суспільства лексичних одиницях. Усе це було створено навмисно для розуміння повідомлення лише певними представниками суспільства.

Саме у зв'язку з особливостями своєї форми та функціонування *lavender language* можна віднести до закодованих мов, які на даному етапі розвитку субмов, ще не усі виділилися в окремі функціональні системи, але вже об'єднані в окрему групу мов, що характеризуються інтенціональним вживанням і розумінням лише певною частиною соціуму і навмисним закодуванням для нерозуміння її більшою частиною спільноти.

Такі інтенційно закодовані мови здобули дезигнацію *antilanguage*, тобто «ексклюзивна мова», яка використовується, щоб виключити чужинців із спілкування, або приховати дії групи. Неологізм, утворений шляхом префіксації, дослівно означає «антимова» — тобто, система знаків, направлена не на задоволення потреб суспільства у спілкуванні (формування повідомлення і його розуміння спільноту), а формування повідомлення з метою його нерозуміння більшістю спільноти. Інновація утворена за аналогією з пре існуючою одиницею *anticulture*.

Інший вид інтенційно закодованої мови — секретної мови — здобув назву *cryptlect*, що являє собою зрощення від *cryptography* (наука забезпечення секретності) та *dialect* (діалект). Семантика одиниці, на позначення знакової системи,

співпадає з сумою компонентів, що утворюють цю інновацію, тобто, мова, що забезпечує секретність спілкування.

До підтипу закодованих мов можна віднести мовну систему, що не приховує значення повідомлення, але використовує значну кількість лексичних засобів, що, у якійсь мірі, викривляють семантику повідомлення. До такого підтипу мов належить *camouflanguage*, характерною рисою якої є евфемізація та широке використання різних стилістичних прийомів для приховання справжнього змісту повідомлення. Ця мова не є інтенційно спрямованою на виключення певних осіб із процесу спілкування і доступна для розуміння всьому населенню.

Основою функціонування вищезгаданих закодованих мов є *fuzzword* — лексична одиниця, що навмисно вжита в евфемістичному значенні, чи сприяє ніяковинню реципієнта через її семантику.

Спираючись на сказане вище, можна побудувати схему напрямків розвитку сучасних мов та підмов у суспільстві.

У ході дослідження було виявлено, що для дезигнації національних, міжнаціональних, професійних мов та різноманітних діалектів у сучасній англійській мові активно використовуються такі словотворчі елементи, як вже давно відомі активно функціонуючі суфікси: *-ish*, *-ese*, *-ois* (з французької мови), частини від одиниць на позначення діалекту мови *-lect* від *dialect*, звуку *-onics* від *phonics*, *babble*, *jangle* чи самого процесу говоріння *-speak* та частин на лексичної одиниці на позначення певної національної *-nglish* (*-glish*, *-lish*, *-ish*) від *English*, та штучної мов *-anto* від *Esperanto*. Також помічено, що при необхідності дезигнації професійної мови англосмовне суспільство почало часто використовувати одиницю *speak*, лексичну семантику якої було трансформовано в результаті процесу функціональної трансорієнтації.

Крім того, на позначення професійних мов чи їх одиниць, були зафіксовані лексичні компоненти на позначення мови *language*, *vocabulary* чи їх одиниць семантичного рівня *word*.

Отже, в результаті нашого дослідження було виявлено напрямки розвитку сучасної англійської мови. Спираючись на ці дані можна прогнозувати сфери, які переживають процес становлення і відповідно будуть галузями атракції неологізмів. Необхідною умовою для цього процесу є формування термінологіки певної галузі для забезпечення повноцінного спілкування членів суспільства і задоволення їх потреб у обміні інформацією.

SUMMARY

The article is devoted to the presentation of the English language development. Modern languages-hybrids and professional sublanguages which lingual designations have already appeared are analyzed. The processes of the English language influence upon other national languages are considered as well as the means to verbalize these processes. Professional sublanguages are looked upon as forms of the English language due to which new main trends of their development have been defined. The causes to encode the language and its forms have been examined. Main wordbuilding elements to form innovations and formants which convey the meaning of language characteristics and semantics are singled out.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кияк Т.Р. Фахові мови та мовна політика в державі // Лінгвістичні та методичні проблеми навчання мови як іноземної: Матеріали шостої міжнародної науково-практичної конференції — Полтава: АСМІ, 2006. — С. 3-5.
2. Зацний Ю.А. Розвиток словникового складу сучасної англійської мови. — Запоріжжя: ЗДУ, 1998. — 431 с.
3. Зацний Ю.А., Бутов Н.В. Новая общественно-политическая лексика и фразеология английского языка. — Запорожье: Запорожский государственный университет, 2000.-200 с.
4. Зацний Ю.А., Пахомова Т.О. Мова і суспільство: Збагачення словникового складу сучасної англійської мови. — Запоріжжя: Запорізький державний університет, 2001.-243 с.
5. Левицький А.Е. Актуальні проблеми розвитку неології (на матеріалі сучасної англійської мови)//Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка, Випуск 23. — Житомир: Редакційно-видавничий відділ Житомирського державного університету ім. Івана Франка, 2005. — С. 16-21.
6. Le Soir illustré. — Dec. 1996. — 12 p.

7. Махачашвілі Р.К. Інформаційна революція і «хибні морфеми» англійської мови//Мова і культура. - 2005. - Вип. 7, Т.3.— С.119-123.
8. Аудерская Т.В. Эсперанто как языковой феномен//Лингвистические основы межкультурной коммуникации: Сборник материалов международной научной конференции 1-2 декабря 2005г. — Н.Новгород: Нижегородский государственный лингвистический университет им. Добролюбова, 2005. — С. 25-29.
9. Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс.— М.: АСТ: Ермак, 2005. — 269 с.
10. Єнікєєва С.М. Трансорієнтаія мовних одиниць у періодичних виданнях Великої Британії та США//Нова філологія №2 (22). Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2005. — С. 28-35.

ІНШОМОВНА ОСНОВА ТЕРМІНОЛОГІЇ МИТНОЇ СПРАВИ: СПОСОБИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ

В.М. Дейнека

У статті аналізується українська термінологія митної справи з точки зору характеру запозиченого матеріалу, а також розглядаються найбільш продуктивні способи творення іншомовних термінів у цій галузі.

Серед найменш досліджених проблем в українській лексикології є проблема функціонування митної лексики як певної цілісної системи, питання її формування, розвитку й упорядкування. За роки незалежності на сторінках українських наукових видань не з'явилося жодної публікації про цю підсистему сучасної української національної термінології, не говорячи вже про дисертаційні та монографічні дослідження. Проте сьогодні проблема розбудови митної терміносистеми має надзвичайно важливе як теоретичне, так і практичне значення, оскільки в сучасній Україні відбуваються процеси розширення й поглиблення міжнародних економічних, зокрема торгових зв'язків, а в контексті загальної глобалізації прогнозується їх подальше зростання.

У сучасній науці спостерігається прагнення вчених і спеціалістів різних країн до об'єднання зусиль у розв'язанні найбільш важливих наукових і технічних проблем, які супроводжуються процесами взаємопроникнення науково-технічної лексики. Водночас із цим відзначається, що становлення науково-технічної термінології, яке відбувається сьогодні у багатьох національних мовах, має спільну відмітну рису – тенденцію до широких запозичень із досить обмеженого кола розвинутих мов [1, 109]. Збільшення масштабу запозичень, а також складності, які виникають при освоєнні іншомовних термінів, вимагає звернути особливу увагу на процес запозичення та його особливості.

Проблема термінологічних запозичень привертає увагу широкого кола вітчизняних мовознавців. Питання запозичення й упорядкування термінів іншомовного походження досліджували Д.С. Лотте [2], С.В. Гриньов [1], Т.І. Панько [6], І.М. Кочан [5, 6], Г.П. Мацюк [6], Г.С. Онуфрієнко [3], А.С. Д'яков [7] та ін.

Мета цієї публікації – здійснити аналіз іншомовних термінів, що вживаються у лексиці митної справи, з точки зору характеру запозиченого матеріалу, а також способів термінотворення, які є найбільш продуктивними у цій сфері.

У складі української митної термінологічної лексики домінують слова, утворені на ґрунті української мови, водночас досить велику кількість складають запозичені терміни, які свідчать про багатоджерельність походження термінології митної справи, як в історичному плані, так і на сучасному етапі.

На сьогодні існує велика кількість класифікацій запозичень з урахуванням різних аспектів. Проте великого значення у сучасній теорії запозичень набуває класифікація, яка ґрунтується на характері запозичуваного матеріалу. Згідно з нею прийнято виділяти два основних види запозичень: пряме запозичення та калькування. Правда, Д.С. Лотте у першому випадку говорив про “оригінальні запозичення” [2, 10], що, на